

Met effectieve aanpak van btw-gat in EU zijn vele miljarden te verdienen

Waarom sturen we ambtenaren vervroegd met pensioen als er fraude valt op te sporen?

Bert de Groot en
Peter Kavelaars

De zogenoemde VAT-gap in de Europese Unie bedraagt circa € 160 mld per jaar, waarvan € 5 mrd betrekking heeft op Nederland. Dat blijkt uit een jaarlijks overzicht dat de Europese Commissie begin september heeft gepubliceerd (zie FD 7 september). Eurocommissaris Pierre Moscovici van belastingzaken knoopt aan de bevindingen een nieuwe oproep vast om het btw-stelsel te hervormen.

Met die € 5 mrd per jaar erbij kunnen we in Nederland ruimer beleid maken, belastingen verlagen of de staatsschuld aflossen. Op Europees niveau wordt het begrotingstekort gehalveerd met € 160 mrd extra opbrengsten. Waarom dan zo weinig actie?

De btw: het lijkt zo'n mooie belasting. In de Europese Unie is de belasting over de toegevoegde waarde een vrijwel geharmoniseerde omzetbelasting zodat verstoringen tussen lidstaten minimaal zijn en ondernemingen slechts met één systeem te maken hebben.

Grensverstoringen zouden er minimaal door zijn. En ten gevolge van het systeem waarbij elke schakel in de ondernemingsketen in beginsel btw-ondernemer is en hij op zijn af te dragen btw de door hem betaalde btw in aftrek kan brengen, is door de nationale belastingdiensten in feite ook een goede controle mogelijk. Wat de ene ondernemer terugvraagt heeft de andere ondernemer betaald. Zo zijn ongeveer de gedachten geweest toen de btw in 1969 in de lidstaten van de EU is ingevoerd.

Bijna vijftig jaar verder weten we wel beter: het aantal geschillen over de btw dat aan het Europese Hof van Justitie wordt voorgelegd is enorm en neemt eerder toe dan af. Maar dat is allemaal nog wel te overzien: het hoort bij het spel van het heffen van belastingen. Wat daar echter vooral niet bij hoort, is het — legaal of illegaal — ontwijken ervan. En daar hebben we helaas met de btw een probleem.

Uit het eerdergenoemde rapport van de Europese Commissie blijkt dat van de theoretische btw-opbrengst van € 1136 mrd er € 970 mrd binnenkomt: een gat derhalve van € 166 mrd, voor een groot deel veroorzaakt door frau-

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

de. Deze VAT-gap belooft 14% van de theoretische opbrengst. De verschillen tussen de lidstaten zijn overigens enorm: van 1,25% in Zweden tot bijna 38% in Roemenië. Nederland zit op ruim 10%; dan hebben we het over bijna € 5 mrd per jaar.

Een fors deel van de VAT-gap wordt veroorzaakt door vrijstellingen en een belangrijk ander deel door fraude, vooral zogeheten carouselfraude. De vrijstellingen in de btw zijn uitermate verstoringend en leiden tot allerlei fiscale constructies die door belastingdiensten via de rechter worden bestreden. Curieus is overigens dat veel vrijstellingen de overheid zelf betreffen. Uit de

Nederland kan hier expertise ontwikkelen die zich leent als exportproduct

rechtspraak blijkt dat niet zelden overheden constructies opzetten om btw te besparen. Gekker kan men het niet bedenken. Dat moet dus anders. De vrijstellingen zijn vrijwel geheel geregeld in de Europese btw-richtlijn. De oplossing is betrekkelijk voor de hand liggend: schaf de vrijstellingen af. Daarmee verdwijnt een belangrijk deel van de VAT-gap.

En dan de carouselfraude. Ook daar horen we bijna niemand over, hoewel lidstaten en Europese Commissie zeker wel aan het werk zijn om te zoeken naar oplossingen. De carouselfraude blijft hoegenaamd buiten beeld. Geheel ten onrechte, want juist deze moet de hoogste prioriteit hebben.

Met de inzet van een relatief beperkt aantal inspecteurs en controleurs moet dit toch goed aan te pakken zijn. Waarom sturen we dan vele belastingambtenaren vervroegd met pensioen in plaats van hen dit te laten controleren, fysiek en via data-analyse?

Zeg dat 150 ambtenaren, inclusief overhead, € 30 mln kosten. Laat die nu dag in dag uit controleren. Het opzetten en toegang creëren tot big data en goed gebruikmaken van slimme software is bij uitstek de aangewezen weg.

Nederland kan ook hier grote expertise ontwikkelen die internationaal verder kan worden gebruikt. Goed voor de expertise, een exportproduct erbij en kwalitatief goede werkgelegenheid. Met een dergelijke aanpak komen die miljarden euro's wel boven water. Overheden die hier effectief te werk gaan krijgen stellig veel waardering. Waar wachten we nog op?

Bert de Groot is hoogleraar governance en investeringsbeleid aan de Erasmus School of Economics. Peter Kavelaars is hoogleraar fiscale economie aan de Erasmus School of Economics, hoogleraar aan de University of Curaçao en verbonden aan Deloitte.